بەناوی خودای بەخشندە و میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عێراق

پشت بە حوکمی بڕگە (1) لە ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق، ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عێراق لە دانیشتنی ژمارە (30)ی ڕۆژی (2007/7/2) بڕیاری دەرچواندنی ئەم یاسایەی دا :

یاسای ژمارە (19)ی ساڵی 2007

یاسای وەزارەتی پێشمەرگە لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم : م

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

دووەم : وەزارەت : وەزارەتی پێشمەرگە لە هەرێم.

سێیەم : وەزیر : وەزیری پێشمەرگە.

چوارەم : بریکاری وەزارەت : بریکاری وەزارەتی پێشمەرگە.

پێنجەم : ئەمینداری گشتی : ئەمینداری گشتی وەزارەت.

شەشەم : سەرۆکی دەستەی ئەرکان : سەرۆکی دەستەی ئەرکان لە وەزارەتی پێشمەرگە.

حەوتەم : ئەنجومەن : ئەنجومەنی بەرگری وەزارەت.

(ئەرکەکانی وەزارەت)

ماددەی دووەم: وەزارەت ئەم ئەرکانە دەگرێتە ئەستۆ:

یەکەم : پاراستن و زێرەڤانی هەرێمی کوردستان و بەرگریی کردن لێی و مسۆگەرکردنی بەرژەوەندییە نیشتمانی و نەتەوەییەکانی.

دووەم : پاراستنی کیانی سیاسی هەرێم و سیستەمی حوکمە دیموکراتییەکەی و پارێزگاریکردن لە دەزگا دەستوورییەکانی.

سێیەم : پاڵپشتی کردنی حکومەتی فیدراڵ لە بەرگری کردن لە سەروەری و ئاسایشی عێراق بە پێی دەستوری فیدراڵی و دەستووری هەرێم و بیرخەرەوەی لە یەکگەیشتنی ئەمنی و هەماهەنگی و هاوکاری

کردن لەگەڵیدا لەسەر چۆنیەتی چارەسەرکردنی قەیرانە ئەمنیەکان و کارەسات و بەشداریکردن لەکاتی پێویست لە جەنگ و بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر بەهەموو جۆرەکانیەوە لە هەرێمی کوردستان بە تایبەتی و لە عیراقیشدا بەهەماهەنگی و هاریکاری کردن لەگەڵ حوکمەتی فیدراڵ دا.

چوارەم: دامەزراندنی پێکهاتەو یەکەی نیزامی سەربازی و مەشق پێکردنیان لەسەر هەموو هونەرێکی جەنگ وفێرکردنی زانستییە نوێیەکان ، تاکو شیاو بن بۆ بەرگری کردن لە هەرێمی کوردستان.

پێنجەم: دانانی پلانی پێویست بۆ پەرەپێدان و نوێکردنەوەی هێزەکانی پێشمەرگە، ئەمەش بە ئامادەکردنی هەموو جۆرەکانی و پۆلێنەکانی و شێوازی پێدانی هەموو کەل و پەلێکی هونەری و پەرەپێدانی هونەرەکانی شەڕ و چۆنیەتی بەکارهێنانیان لە مەیدانی جەنگدا.

شەشەم: دابین کردنی هەموو ئەو کاروبارانەی پەیوەندییان بە نیشتەجێ کردن و چەکدارکردن و تەموین و گواستنەوە و خۆراك و مووچە وکاروباری دارایی و ژمێریاری وئاسایی تەندروستی و جەستەیی وخزمەتگوزاری دیکە بۆ هێزەکان هەیە.

پێکهاتەکانی وەزارەت

ماددەی سێیەم : وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:

یەکەم : وەزیر : بەرپرسی یەکەمە لە وەزارەت و بەرپرسە لە کارەکانی و ئاراستەکردنی سیاسەتەکەی وسەرپەرشتی کردنی چالاکییەکانی ولەویشەوە فەرمان و رێنمایی دەردەچن لە هەموو ئەوشتانەی پەیوەندییان بە پێکهاتەکانی وەزارەت و هەموو کاروباری سەربازی و هونەری و دارایی و کارگێریی و رێکخستنەوە هەیە بە پێی حوکمەکانی یاسا و بەرپرسە لە بەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی ئەندامێکی هاوکارە لێی و بۆی هەیە هەندێ لەدەستەڵاتەکانی بە فەرمانبەرە پلە تایبەتییەکان لە وەزارەتدا بدات، هەریەکەیان بەپێی پسپۆڕی خۆی.

دووەم : وەکیل وەزارەت : یارمەتی وەزیر دەدات لە سیاسەت و شێوەی بەڕێوەبردنی وەزارەت و، لە چوارچێوەی ئەو دەستەڵاتانەی کە لە پەیڕەوی ناوخۆی وەزارەت بۆی دەسنیشان کراوە یان ئەوەی لە لایەن وەزیرەوە پێی دەسپێردرێ سەرپەرشتی کاروبارەکانی دەکا.

سێیەم: ئەمینداریێتی گشتی: ئەمینداریێکی گشتی (بە پلەی تایبەتی) بەڕێوەی دەبات و بەرپرسە بە وەزیر و چەند یاریدەدەرێك بۆ راپەراندنی کاروباری کارگێڕی و جەنگاوەران و یاسایی وشارستانی یاریدەی دەدەن و ئەم بەڕێوەبەرایەتی ودەزگایانەی خوارەوەی پێوەدەلکێ:

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی گرێبەستەکانوکڕیاری وچەکدارکردن وکەلوپەل پێدان.

2- بەڕێوەبەرایەتی گشتی تاکەکان وخۆبەخشکەران.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕاگەیاندنو ڕۆشنبیریو هۆشیاریی نیشتیمانی.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری خانەنشینیی پێشمەرگەو چاودێری خاوەن پێویستیە تایبەتیەکان.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتی بودجەو بەرنامەکان (ژمێریاری سەربازی).

6- فەرمانگەی یاسایی.

7- دادگاکانی سەربازییەکان.

چوارەم: پشکێنەریەتی گشتی: ئەفسەرێك سەرۆکایەتی دەکات بەمەرجێك پلەکەی لە (لیواو) کەمتر نەبێ و دەبێتە (پشکێنەری گشتی) و کارەکەیش پشکنین و بەدوا داچوونی دەزگا و پێکهاتەکان و یەکەکانی سەر بە وەزارەتی پێشمەرگە دەبێ بۆ وەستان لەسەر هەڵوێست و باری هێزەکانی پێشمەرگە و هەڵسەنگاندنی ئاستی ئامادەیی شەڕکردنی و پیادەکردنی ئەوفەرمان و ڕێنماییانەی کە لە وەزارەتەوە دەرچوون و ئەمەش بە بەرزکردنەوەی ڕاپۆرتی دەوری و نادەوری دەبێت بۆ وەزیر بەمەبەستی چارەسەرکردن و پەرەپێدان.

پێنجەم: فەرمانگەی چاودێری دارایی: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات بەپلەی بەڕێوەبەری گشتی و کارەکەیشی ئەنجامدانی هەموو پێویستییەکە لە بارەی وردبینی و چاودێری کاروباری دارایی و بەدوا داچوون و پیادەکردنی ڕێنمایی وبنچینەی دارایی وژمێریارییە لە وەزارەت و پێکهاتەکان و چۆنیەتی گرتنی سەرپێچیە داراییەکانە.

شەشەم: بەڕێوەبەرایەتی هەماهەنگی وپەیوەندیەکان: کارەکەی دروستکردن و ڕێکخستنی پەیوەندییەکانە لەگەڵ دەزگاو لایەنە شارستانی و سەربازییە فەرمیەکانی پەیوەندیدار بەکاروباری وەزارەت.

حەوتەم: سەرۆکایەتی دەستەی ئەرکەکان: ئەفسەرێکی ڕوکن سەرۆکایەتی دەکات کە پلەکەی لە لیوا کەمتر نەبێ و سەرپەرشتی لایەنی پسپۆڕی سەربازی لە وەزارەت دەگرێتە ئەستۆ ولەو کاروبەرپرسیاریەتیەی کە پێی سپێردراوە دوو یاریدەدەر لە دەستەی ئەرکان (ئۆپراسیۆنەکان) و(کارگێریی و میرە) یارمەتی دەدەن وئەم دەستەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتی و پێکهاتانەی خوارەوەی پێوەی بەند دەبن:

1- یاریدەدەری سەرۆکی دەستەی ئەرکان بۆ ئۆپراسیۆنەکان:

أ- بەڕێوەبەرایەتی ئۆپراسیۆنەکان.

ب- بەڕێوەبەرایەتی پلاندانان و پەرەپێدان ونوێکردنەوە.

ج- بەڕێوەبەرایەتی مەشقی سەربازی و باوەڕیی.

د-بەڕێوەبەرایەتی گەیاندن.

ه-بەڕێوەبەرایەتی ڕێکخستن.

و-بەڕێوەبەرایەتی پۆلەکان.

ز- بەڕێوەبەرایەتی یاریەکانی سەربازییەکان.

2- یاریدەدەری سەرۆکی دەستەی ئەرکان بو کارگێریی ومیرە:

أ- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کارگێریی.

ب- بەڕێوەبەرایەتی گشتی میرە.

ج- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری پزیشکی.

د- بەڕێوەبەرایەتی عینە و عەمبارە مەڵبەندییەکان.

هـ- بەڕێوەبەرایەتی ئەشغال و نیشتەجێ کردنی سەربازیی.

و- بەڕێوەبەرایەتی چاپخانە سەربازییەکان.

ز- فەرماندەیی شوێنەکان(مواقع).

هەشتەم: پێکهاتەکانی نیزامی زێرەڤانی هەرێم: بە پێڕە و رێك دەخرێن.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەواڵگری: کارو ئەرکەکەی دابین کردنی ئاسایشی بارەگە و پێکهاتەکان و کۆکردنەوەی زانیارییەکانی هەواڵگری مەیدانی وستراتیژی وهەڵسەنگاندنیان و دا زانیان لە خزمەتی وەزارەتی پیشمەرگە وپێکهاتەکانی وبارەگا بالأکانی پەیوەندیدارە.

دەیەم: سەرکردایەتی هێزەکانی یەدەگ: کاروبارەکەی بە پێڕەو رێك دەخرێ.

یازدەم: ئەنجومەنی بەرگری وەزارەت لەمانە پێکدێ:

1- وەزیر: سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: ئەندامە و لەکاتی ئامادە نەبوونی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەن دەکات.

3- ئەمینداری گشتی: ئەندامە.

4- سەرۆکی دەستەی ئەرکان: ئەندامە.

5- بەڕێوەبەری هەواڵگری گشتی: ئەندامە.

6- پشکێنەری گشتی: ئەندامە.

7- فەرماندەی هێزی یەدەگ: ئەندامە.

8- وەزیر بۆی هەیە پشت بە راوێژکار و شارەزایان لەکاتی پێویستدا ببەستێ.

ماددەی چوارەم:

سەرۆکایەتی دەستەی ئەرکان پلانی جێبەجێ کردن بۆ بەدێهینانی ئەو ئامانج و ئەرکانە دادەنی کە لە ماددەی دووەمی ئەم یاسایەدا هاتوون.

ماددەی پێنجەم :

وەزارەت بۆی هەیە هەیکەلی رێکخستنی وەزارەت بەجۆرێکی وا دابنێ کە ئامانجەکانی لە بەڕێوەبردنی پێشمەرگە بێنێتەدی لە پێناوی جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی پاراستن وزیرەڤانی هەرێم و بەرگری کردن لێی و دەستنیشان کردنی ئەرك و تایبەتمەندییەکانیی و دەستەڵات و ئەرکەکانی پێکهاتەکانی وەزارەت بە پێڕەو دەبێ بەمەرجێك لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەربچێ.

ماددەی شەشەم:

پێدانی پلەی سەربازی بە پێی یاسا پەیڕەو کراوەکان دەبێت

ماددەی حەوتەم:

یەکەم : وەزیر بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا هەر بەڕێوەبەرایەتیەك یا بەشێك یا هۆبەیەك لەناو پێکهاتەکانی وەزارەت لە نوێ دابنێ یان لێکیان بدات یا خود هەڵیان وەشێنێتەوە بە پێی پێویستی کارەکەی.

دووەم: وەزارەت بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی هەشتەم:

یاسای پێشمەرگەی ژمارە(5)ی ساڵی 1992 هەڵدەوەشێتەوە و ئەم یاسایە جێی دەگرێتەوە.

ماددەی نۆیەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یان بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە و یاسای سەرۆکایەتی هەرێم ژمارە (1)ی ساڵی 2005 و هەموارکراوەکانی ناکۆك بێت.

ماددەی دەیەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی یازدەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچونیەوە جێبەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان)دا بڵاو دەکرێتەوە.

عەدنان موفتی
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان ـ عێراق

هۆیەکانی دەرکردنی

لەبەر پێویستی هەرێم بۆ هێزێکی نیزامی بۆ پاراستنی هەرێم و بەرگری کردن لێی ودابین کردنی بەرژەوەندیی نیشتیمانی و نەتەوەیی و پاڵپشتی و بەشداری کردن لە هێزە چەکدارەکانی عێراقی فیدراڵ لە کاتی پێویستدا، ئەم یاسایە دەرکرا.

تێبینی: **ئەم یاسایە دوای پەسندکردنی لەلایەن سەرۆکی هەرێمی کوردستان – وە لەژمارە** (72) **ساڵی حەوتەم ـی ڕۆژی** 2007/8/15 **ڕۆژنامەی** (**وەقایعی کوردستان**) **بڵاوکراوەتەوە**